

ПІДХІД ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ЗВАЛИЩ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Національним планом управління відходами передбачені конкретні заходи щодо місць видалення твердих побутових відходів (ТПВ), що не відповідають санітарним та екологічним вимогам, для здійснення їх подальшого закриття [1]. Головними з них є: проведення інвентаризації та оцінки ризику місць видалення відходів; підготовка та затвердження переліків полігонів й звалищ відходів, експлуатація яких повинна бути припинена, та переліку тих, що повинні бути приведені у відповідність із встановленими вимогами, із розробленням та затвердженням відповідних планів заходів; припинення експлуатації/закриття сміттєзвалищ і полігонів відходів, які не відповідають встановленим вимогам; розроблення проектів та проведення рекультивації сміттєзвалищ і полігонів відходів.

На стадії розроблення документів державного планування регіонального рівня, таких як «Регіональний план управління відходами у Полтавській області до 2030 року» [2] та «Комплексна програма поводження з побутовими відходами у Полтавській області на 2022-2030 роки» [3] фахівцями Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» здійснювалася систематизація даних та початковий аналіз стану звалищ побутових відходів, для усіх громад області й надавалися попередні рекомендації щодо подальшого їх статусу, які вимагали більш детального обстеження звалищ, внесення необхідних уточнень та прийняття рішень на місцевих рівнях щодо подальшого функціонування/закриття кожного із звалищ.

Відповідно для Пирятинської територіальної громади було проведено оцінювання стану звалищ побутових відходів, в ході якого була здійснена верифікація даних та ідентифіковано 29 звалищ. Керуючись усією зібраною інформацією була проведена їх класифікація.

В якості критеріїв класифікації були обрані параметри, що сформувався на стадії розроблення проекту «Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2030 року» [3]. Крім того, були враховані методологічні та практичні аспекти проведеного оцінювання стану звалищ та досвід, здобутий фахівцями Полтавської області, який викладений в навчально-практичному посібнику з управління твердими побутовими відходами, що розроблений за підтримки Deutsche Gesellschaft fuer Internationale Zusammenarbeit (GIZ) [5]

Для подальшого прийняття рішень щодо функціонування 23 діючих сміттєзвалищ (не враховуючи вже 6 недіючих) або їх закриття/ліквідації проведено аналіз стану звалищ ТПВ за наступними характеристиками:

- за експлуатаційними характеристиками та показниками екологічної безпеки, що визначені вимогами чинного законодавства України;
- за режимом функціонування звалищ;
- за фактом задіяння звалища в діючій системі поводження з ТПВ як місця видалення відходів (згідно рішень місцевих органів влади);
- за можливістю переміщення ТПВ до найближчого санкціонованого або рекомендованого звалища на відстань до 10 км.

За результатами проведеного аналізу здійснено узагальнюючу класифікацію звалищ ТПВ та надані рекомендації щодо їх подальшої експлуатації або необхідності закриття/ліквідації, а саме:

1 група звалищ – це 1 звалище, що має статус діючого міського звалища м. Пирятин з можливістю подальшої експлуатації за умови його реконструкції у полігон ТПВ та 1 звалище біля с. Теплівка, що теж має статус діючого і яке може залишатися в експлуатації лише після оформлення право установчих документів на земельну ділянку та проведення відповідних заходів із упорядкування ділянки звалища та облаштування під'їзної дороги;

2 група звалищ – це 19 звалищ, що мають статус діючих з необхідністю подальшого закриття;

3 група звалищ – це вже недіючі 8 звалищ.

Відповідно апробований в рамках даних досліджень підхід дає можливість подальшого об'єктивного планування та організації робіт з управління станом сміттєзвалищ на рівні будь-якої територіальної громади. Крім того, даних підхід може стати основою для подальшого вибору оптимальних з технологічної та економічної сторін методів закриття/ліквідації й подальшої рекультивації ділянок даних звалищ.

Література

1. Розпорядження КМУ від 20 лютого 2019 р. № 117-р «Про затвердження Національного плану управління відходами до 2030 року». Електронний ресурс: — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2019-%D1%80#Text>

2. Регіональний план управління відходами у Полтавській області до 2030 року (проект). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.adm-pl.gov.ua/advert/oprilyudnennya-dlya-obgovorennya-proektu-regionalniy-plan-upravlinnya-vidhodami-u-poltavskiy->

3. Комплексна програма поводження з твердими побутовими відходами у Полтавській області на 2022-2030 роки. — Полтава, 2022. — 268с. (проект). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.adm-pl.gov.ua/advert/oprilyudnennya-dlya-obgovorennya-proektu>

4. Управління твердими побутовими відходами в умовах розвитку місцевого самоврядування та міжмуніципального співробітництва: Навчально-практичний посібник / За заг. редакцією Толкованова В.В., Ілляш О.Е. — Київ, 2018. — 369 с.